

друго људи који чине парламент и покрећу га у живот. Важније од самог механизма и организације је ипак оно што сами људи чине јер ако они нису на висини свог задатка у парламенту, онда је мала корист и од најбољих организационих решења и најрационалније изведене организације унутрашњег живота у парламенту.

Са развојем самог парламента (и парламентаризма) су се развијала, усавршавала и побољшавала и сама организациона решења везана за његов рад и функционисање. Отуда се сваки тип парламента (парламентаризма) препознаје по неким својим специфичностима у погледу организације и начина свог рада и у томе се огледа утицај различитих фактора, од традиције преко политичке културе и менталитета људи па све до карактеристика уставне и политичке организације сваке државе понаособ. Сумирајући историју и богату праксу парламента у свету, проф. Јован Ђорђевић уочава три више или мање успешна модела организације парламента и то: а) енглески који се заснива на вековним конвенцијама и процедурама; б) амерички конгресни тип, са строгим правилима процедуре, у коме претеже улога одбора; и в) француски модел у коме се прелама сложена политичка и партијска структура земље и у самом парламенту ствара однос снага који обезбеђује превласт скупштинске већине и њену контролу над владом.

Због саме важности унутрашње организације парламента, унутрашњих организационих питања која утичу на успешност његовог рада, уобичајено је да се она регулишу у посебном акту – пословнику који доноси сам парламент или његови домови. Пословник је тако израз аутономије самог парламента, његовог аутономног права да сам прописује своју организацију и начин свог рада или, још краће речено, да се самоорганизује. За проф. Павла Николића (а и већину других правних писаца) скупштински пословник је специфичан правни акт који самостално доноси парламент, односно сваки дом парламента посебно и којим се регулише проблематика унутрашње организације парламента и његовог функционисања. И за нашег великана Слободана Јовановића пословник представља скуп правила о парламентарном поступку. То је аутономни акт парламента мада је могуће да се примени и мешовито решење по коме се важније ствари из парламентарне процедуре уређују законом, а оне мање важне једностраним одлукама парламента. Углавном, више претеже став да је пословник аутономни акт парламента, да је то